

Předmětem této diplomové práce je zkoumání a porovnání pozice scénických určení na základě anglicko-českých paralelních beletristických textů. Tato práce si klade za cíl zjistit nejčastější pozice nevětných scénických určení z hlediska aktuálněčlenské funkce v obou jazycích a také určit, jaké faktory pozici časových a lokálních určení nejčastěji ovlivňují, a to s ohledem na rozdíly ve slovosledu. Na základě teorie čerpané z Brněnské lingvistické školy bylo analyzováno celkově 200 dokladů scénického určení, z čehož 100 dokladů ve směru překladu z angličtiny do češtiny a 100 dokladů pro opačný směr překladu. Vzhledem k tomu, že v angličtině přebírá slovosled gramatické funkce, a je tak relativně fixní, jsou adverbialia vyznačující pouhou kulisu nejčastěji umístěna ve finální pozici. Většina jazyků však vykazuje tendenci umisťovat do finální pozice nejpodstatnější informaci ve větě. Jedním z cílů této práce je tedy popsat faktory, které umožňují scénickým určením stát v této pozici, aniž by to mělo vliv na výpovědní hodnotu jejich i ostatních větných členů. Už z názvu vyplývá, že scénická určení vytvářejí kulisu děje, avšak někdy může být právě kulisa děje nejdynamičtějším elementem věty, a tak analytická část práce popisuje také role adverbialii v rámci aktuálního členění větného a snaží se popsat, kdy adverbialie popisuje scénu, a má tedy tematickou funkci a kdy se jedná o specifickaci a má rematickou funkci.

Vedle samotné pozice a funkční větné perspektivy se práce zaměřuje také na realizační formy a sémantiku příslovečných určení. Zejména při překladu z češtiny do angličtiny věnuje tato práce pozornost tomu, jak byla scénická určení přeložena, v jaké pozici se nachází ve výchozím jazyce a zda má překlad vliv na funkční větnou perspektivu a komunikativní dynamiku daného příslovečného určení.